

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

**Матеріали до самостійної роботи
з дисципліни «КОФЛІКТОЛОГІЯ»**

Укладач:
викладач кафедри психології діяльності в
особливих умовах,
канд. психол. наук Е.І.Михлюк

“ ____ ”

2016 р.

Харків, 2016

А. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Одним з дієвих засобів успішної підготовки майбутніх фахівців є самостійна робота студентів та курсантів. Вона вчить студента з першого курсу оволодівати теоретичними знаннями, узагальнювати та систематизувати їх а також використовувати на практиці.

Самостійна робота проводиться у різних формах: пошуку відповіді на проблемні питання при підготовці до семінарських та практичних занять, самостійного опрацювання деяких питань з теми, написання рефератів та доповідей, конспектування та анотування літератури, підготовка контрольної роботи (для студентів-заочників), написання курсових та дипломних робіт. Кожна форма самостійної навчальної діяльності студентів спрямована на удосконалювання психологічних знань з окремих тем, навчання застосуванню цих знань для рішення прикладних задач, формування умінь і навичок психологічного дослідження, придбання умінь і навичок практичної психологічної роботи.

При виконанні самостійної роботи студент повинен засвоїти наступні основні уміння:

- самостійний пошук інформації з заданої теми;
- добір істотної інформації, необхідної для повного висвітлення досліджуваної проблеми, відділення цієї інформації від другорядної (у рамках даної теми);
- аналіз і синтез знань і досліджень з проблеми;
- узагальнення і класифікація інформації з дослідницьких проблем;
- логічне і послідовне розкриття теми;
- узагальнення психологічних знань з проблеми і формулювання висновків з літературного огляду матеріалу;
- стилістично правильне оформлення наукової думки в реферативному ключі;
- грамотна побудова наукового тексту;
- правильне оформлення роботи.

Усе перераховане вище може бути підставою і критерієм для оцінки роботи студента викладачем.

Перший етап діяльності студента при виконанні самостійної роботи – пошук відповідних джерел інформації з досліджуваної теми. Основні джерела: книги, методичні посібники і розробки, статті в наукових і науково-методичних журналах, збірниках наукових і науково-методичних робіт, матеріали конференцій, веб-сторінки в Інтернеті. При вивченні публікацій по темі необхідно користуватися науковими бібліотеками.

Знайомство з книгами і статтями в журналах доцільно починати з останніх років видання, щоб у першу чергу познайомитися із сучасним станом проблеми і вивчити останні бібліографічні огляди по темі. У них також можна знайти посилання на інших авторів, на інші книги і статті по темі, які видані раніше. Це дозволить розширити сферу бібліографічного пошуку. Кількість посилань на яких-небудь авторів у різних джерелах дозволить з'ясувати найбільш авторитетних фахівців в області певного дослідження.

Порівняно новим джерелом інформації з психології став Інтернет. Для успішного пошуку інформації в ньому важливо знати адреси відповідних сайтів і веб сторінок.

Однією з важливих форм самостійної роботи курсантів та студентів є учбово-дослідницька робота, яка передбачає формулювання завдань роботи, підбір методів та методик, складання плану проведення дослідження та власне практична його реалізація, аналіз, інтерпретація та узагальнення отриманих даних. Окрім навчального ефекту виконання такої роботи переслідує і наукові цілі – отримання, перевірку та перепереверку психологічних фактів, виявлення достоїнств та недоліків тієї чи іншої методики відносно різних цілей. Добре, якщо така робота матиме ще й практичні наслідки (виявлення психологічних особливостей, аналіз причин певних явищ та надання рекомендацій). Сполучення учбових, навчальних та практичних цілей сприяє напрацюванню дослідницьких якостей особистості майбутнього психолога.

Велике значення для успішної учбової діяльності студентів та курсантів має планування самостійної роботи у часі та уміння організувати свою роботу таким чином,

щоб добиватись високих результатів з найменшими затратами часу. В цьому велика роль належить викладачу (його умінню організувати та контролювати виконання самостійної роботи).

Не виключено, що студенти та курсанти можуть зацікавитись темою дослідження та виявлять бажання продовжити розпочате дослідження в даній області психології.

Б. Питання до самостійної роботи

1. Поняття про конфліктологію як галузь знання.
2. Періоди становлення конфліктології.
3. Завдання сучасної конфліктології.
4. Предмет і завдання конфліктології.
5. Конфліктологічні завдання діяльності психолога (шкільного психолога, психолога-консультанта, соціального працівника).
6. Визначення конфлікту як суспільного та особистісного явища.
7. Закономірний характер виникнення ділових конфліктів.
8. Структурна система аналізу конфліктів в конфліктології.
9. Складові ділового конфлікту та їх характеристика. Конфліктогенна ситуація.
11. Об'єкт ділового конфлікту та його види.
12. Учасники ділового конфлікту, їхні позиції.
13. Мотиви участі опонентів у діловому конфлікті.
14. Інцидент і його роль у конфліктній взаємодії ділових партнерів.
15. Поняття про статичну й динамічну моделі ділового конфлікту.
16. Особливості постконфліктної ситуації.
17. Результати та наслідки ділового конфлікту.
18. Картографія ділового конфлікту в конфліктології.
19. Динаміка ділового конфлікту та її фази.
20. Причини й стимули як енергетика ділового конфлікту.
21. Взаємодія об'єктивних і суб'єктивних факторів у діловому конфлікті.
22. Поняття про зону неузгодженості в конфліктній ситуації.
23. Баланс сил у діловому конфлікті.
24. Аналіз передконфліктної взаємодії опонентів та інциденту.
25. Ескалація конфлікту та її види.
26. Кульмінація у діловому конфлікті.
27. Види кульмінації конфлікту.
28. Реверсія як фаза розвитку ділового конфлікту.
29. Рефлексія і досвід соціальної взаємодії як результат участі в конфлікті
30. Основні види конфліктів.
31. Функції конфліктної взаємодії в соціальній групі.
32. Види і протікання соціальних конфліктів.
33. Політичні, суспільні та групові конфлікти.
34. Конфлікти в ділових ситуаціях та їх розв'язання.
35. Ділові конфлікти в історичній перспективі.
36. Розв'язання та попередження ділових конфліктів у трудових групах.
37. Особливості поміжгрупових інцидентів.
38. Групове рішення як спосіб розв'язання конфлікту "керівник - група".
39. Поняття про особистісні конфлікти.
40. Типи акцітуантів і риси їхньої взаємодії з іншими членами групи.
41. Психологічна сумісність членів групи та ділові конфлікти.
42. Розв'язання ділових та емоційних конфліктів.
43. Керівництво та лідерство в трудових колективах: соціально-психологічний аспект.
44. Особливості проведення переговорів у конфліктних умовах.

45. Стилi ділових переговорів у конфліктних умовах.
46. Поняття про медіацію та функції медіатора.
47. Процес посередництва в різного типу ділових конфліктах.
48. Стадії процесу посередництва у ділових конфліктах.
49. Вимоги до діяльності та особливості медіатора.
50. Роль і значення правової підготовки для посередницької діяльності юриста.

В. Тематика рефератів з курсу

1. Конфліктологія як галузь наукового знання та практичної діяльності.
2. Історія становлення конфліктології.
3. Суспільне явище: діловий конфлікт.
4. "Анатомія" ділового конфлікту.
5. Рівень домагань особистості в конфлікті.
6. Особливості рольових конфліктів.
7. Актуальні трудові конфлікти очима психолога.
8. Зона неузгодженості інтересів у соціальному конфлікті.
9. Ескалація конфліктних відносин у діловому спілкуванні.
10. Сучасні види соціальних конфліктів.
11. Маніпулятивна стратегія поведінки в конфлікті.
12. Поведінка конфліктних особистостей.
13. Проведення ділових переговорів у конфліктній ситуації. Посередництво у ділових конфліктах.
15. Діловий конфлікт в історичній перспективі.
16. Функції конфлікту у в соціальній взаємодії.
17. Особливості міжгрупових інцидентів.
18. Основні фрази розвитку ділового конфлікту.
19. Баланс сил у конфліктній ситуації.
20. Типи кульмінації у ділових конфліктах.
21. Суперництво у групі як деструктивний конфлікт.
22. Взаємозв'язок об'єктивних і суб'єктивних факторів виникнення ділового конфлікту.
23. Функції сучасного медіатора - психолога.
24. Безконфліктне проведення ділових переговорів.
25. Психологічні вимоги до особистості та діяльності медіатора.

Г. Список літератури для самостійної роботи

1. Андреев В.Й. Конфликтология: искусство спора, ведение переговоров, разрешения конфликтов. Казань, 1992. с
2. Анцупов А.Я. Социально — психологические проблемы предупреждения и разрешения межличностных конфликтов во взаимоотношениях офицеров. М., 1992.
3. Анцупов А.Я. Шипилов А.И. Конфликтология: теория, истори^ библиография. М., 1996.
4. Арцибасов И.Н. Егоров С.А. Вооруженный конфликт: право, политиздат, дипломатия. М., 1989.
5. Атватер И.Я. Я Вас слушаю (советы и руководителю, как правильно слушать собеседника), М., 1989.
6. Бандурка А.М., Друзь В.А. Конфликтология: Учебное пособие для вузов. Харьков, 1997.
7. Белкин А.С., Жаворонков В.Д., Зимняя И.С. Конфликтология: наука о гармонии. Екатеринбург, 1995.
8. Берн Е. Игры, в которые играют люди. СПб, 1997.
9. Бородкин М., Коряк Н.М. Внимание: конфликт! Новосибирск, 1983.

10. Головаха Е.И., Панин Н.В. Психология человеческого взаимопонимания. К., 1988.
11. Горелик В.А., Горелов А.Ф., Кононенко А.Ф. Анализ конфликтных ситуаций в системе управления, М., 1991.
12. Громова О.Н. Конфликтология, М., 1993. о
13. Донченко Е.А.5 Титаренко Т.М. Личность: конфликт, гармония. К., 1987
14. Диксон Ч. Конфликт. СПб, 1997.
15. Дубовик О.Л.5 Кудрявцев В.Н. и др. юридический конфликт: сферы . механизмы. М., 1994.
16. Зигерд К., Ланг Л. Руководить без конфликтов. М., 1990.
17. Зайцев А.К. Социальный конфликт на предприятии. Калуга, 1993.
18. Здравомыслов А.Г. Сициология конфликта. М., 1996.
19. Здравомыслов А.Г. Межнациональные конфликты в постсоветском пространстве. М., 1997.
20. Ішмуратов А.Т. Конфлікт і згода. Основи когнітивної теорії конфліктів К.,1996.
21. Иванова Е.Н. Эффективное общение и конфликты. СПб. — Рига, 1997.
22. Кондыба В.И., Басков В.П. Введение в конфликтологию. Ярославль, 1993.
23. Каррас Ч.Л. Искусство ведения переговоров. М., 1997.
24. Ковачик П., Малиева Н. Предупреждение и разрешение конфликтов. М., 1994.
25. Коновалов В.В. Конфликт, Л., 1988.
26. Конфликт в конструктивной психологии. Красноярск, 1990.
27. Конфликтология. (Под ред.Кармина.СПб, 1999.
28. Конфликты: сущность и преодоление. Методические материалы. М., 1990.
29. Крогиус Н.В. Личность в конфликте. Саратов, 1976.
30. Курс ведения переговоров с установкой на сотрудничество (Под ред. К.Н. Ивановой. Рига - СПб, 1995.
31. Лефевр В.А., Смолян Г.Л. Алгебра конфликта. М., 1968.